

SEDMI OKVIRNI PROGRAM ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

mr. sc. Marina KESNER-ŠKREB
Institut za javne financije, Zagreb

Pojmovnik*

Sedmi okvirni program za istraživanje i razvoj (FP7) glavni je financijski instrument za potporu istraživanju i razvoju u EU koji pokriva gotovo sve znanstvene discipline. Ciljevi FP7 ponajprije se odnose na poticanje istraživanja i održavanje konkurentnosti europske industrije, podržavanje znanstvene i tehnološke izvrsnosti te jačanje leaderske uloge Europe u globalnoj ekonomiji znanja. Namjena je tog programa pomoć u ostvarivanju ambiciozno postavljenih ciljeva formuliranih u Lisabonskoj agendi, posebno cilja da EU do 2010. godine postane najkonkurentnije i najdinamičnije svjetsko gospodarstvo utemeljeno na znanju. FP7 se proteže na razdoblje od sedam godina, tj. od 2007. do 2013, i ima proračun od 50 milijardi EUR, te je najveći civilni program za financiranje istraživanja i razvoja u svijetu.

FP7 se sastoji od četiri specifična programa:

- *Suradnja* – potpora međunarodnoj suradnji u istraživanjima, kojima je cilj jačanje konkurentnosti europske proizvodnje;

- *Ideje* – potpora pionirskim istraživanjima u obliku financiranja višedisciplinarnih istraživačkih projekata pojedinačnih timova;
- *Ljudi* – potpora daljnjem školovanju, mobilnosti i profesionalnom razvoju istraživača;
- *Kapaciteti* – potpora jačanju i optimalnom korištenju istraživačkih i inovacijskih kapaciteta diljem Europe.

Osim tih četiriju kategorija, određena se sredstva dodjeljuju i za nuklearna istraživanja i edukaciju (EURATOM).

Više od polovice ukupnih sredstava proračuna FP7 namijenjeno je financiranju deset tematskih područja u sklopu specifičnog programa *Suradnja*. To su: zdravstvo, hrana, informacijske i telekomunikacijske tehnologije, nanoznanost, energija, okoliš, promet, društveno-ekonomske i humanističke znanosti, sigurnost te svemir i prostor.

Na natječaje FP7 mogu se javiti odgovarajuće institucije poput sveučilišta, istraživačkih centara, trgovačkih društava – posebno mala i srednja poduzeća ili samostal-

* Primitljeno (*Received*): 3.9.2009.

Prihvaćeno (*Accepted*): 15.9.2009.

ni istraživači. Sudjelovanje je otvoreno subjektima iz svih zemalja, a one su razvrstane u nekoliko kategorija: države članice EU-27, pridružene zemlje (Island, Lihtenštajn, Norveška, Švicarska, Izrael, Turska, Hrvatska, Makedonija, Srbija), zemlje međunarodni partneri (neke afričke, azijske, južnoameričke i mediteranske zemlje) i treće zemlje. Ovisno o kategorizaciji, različiti su i uvjeti sudjelovanja u brojnim posebnim i radnim programima. Pojedinci i organizacije koji žele sudjelovati u programu FP7 prijavljuju svoje projekte javljajući se na pozive za dostavu projektnih prijedloga objavljene na službenoj internetskoj stranici programa (<http://cordis.europa.eu>). Projekti se obično izrađuju unutar konzorcija, koji obuhvaća komplementarne članove iz sektora gospodarstva i znanosti. Za sudjelovanje u programu većinom su potrebne tri različite pravne osobe iz različitih država članica ili zemalja kandidatkinja.

Europska komisija objavljuje konkretne planove za implementaciju četiriju specifičnih programa (*Suradnja, Ideje, Ljudi i Kapaciteti*) u godišnjim radnim programima (*Work programmes*). Primjerice, svako od deset tematskih područja iz programa *Suradnja* ima svoj radni program u kojemu se nalaze teme (*Topics*) projekata s točno označenim uvjetima, problematikom i očekivanim rezultatima. Radni programi sadržavaju i raspored poziva za prijavu projekata (*Call for Proposals*) koji će biti objavljeni tijekom godine. Svi se pozivi objavljuju u službenom glasilu EU (*Official Journal*) i na internetskoj stranici FP7.

Prijedloge projekata koji su pripremljeni za objavljeni poziv Europskoj komisiji podnose multinacionalni konzorciji. Oni se osnivaju kako bi se osigurala izvrsnost i maksimalna stručnost u svakom dijelu projekta, pri čemu se uzimaju u obzir komparativne prednosti pojedinih istraživača. Pri-

jedlog priprema i podnosi koordinator konzorcija, u suradnji s partnerima. Koordinator je najčešće i nositelj projektne ideje. Konzorcij sklapa konzorcijski ugovor, kojim se reguliraju međusobni odnosi. Koordinator jedini izravno kontaktira s osobom u Bruxellesu (*Project Officer*), koja je nadležna za provođenje projekta. Uloga koordinatora vrlo je zahtjevnost, i u znanstvenome i u administrativnom smislu, pa veći projekti osim koordinatora imaju i znanstvenoga i financijskog voditelja (*Manager of the consortium*).

Projekti u sustavu FP7 financiraju se prema načelu sufinanciranja. To znači da Europska komisija ne "kupuje" istraživačke usluge plaćajući punu cijenu istraživanja. Naime, ona daje potpore (*grant*) za projekte tako da određenim postotkom sredstava participira u ukupnom trošku istraživanja. Postotak sudjelovanja Europske komisije u troškovima projekta ovisi o obliku financiranja (*funding scheme*), pravnom statusu sudionika te o obliku aktivnosti.

FP7 je financijski vrlo izdašan, no tehnički, administrativno i znanstveno vrlo zahtjevan i složen sustav koji od istraživača traži temeljit i dugotrajan rad u pripremi i izvođenju znanstvenih projekata.

LITERATURA

Europska komisija. <http://cordis.europa.eu/en/home.html>

Fakultet elektronike i računarstva. <http://www.fer.hr/projekti/medjunarodni>

Hrvatski institut za tehnologiju. <http://www.hit.hr>

Institut Ruđer Bošković. <http://www.irb.hr/hr/fp7/rep/FP7.pdf>

Sveučilište u Zagrebu. <http://projects.unizg.hr/>